

جمهوری اسلامی ایران

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

معاونت آموزشی

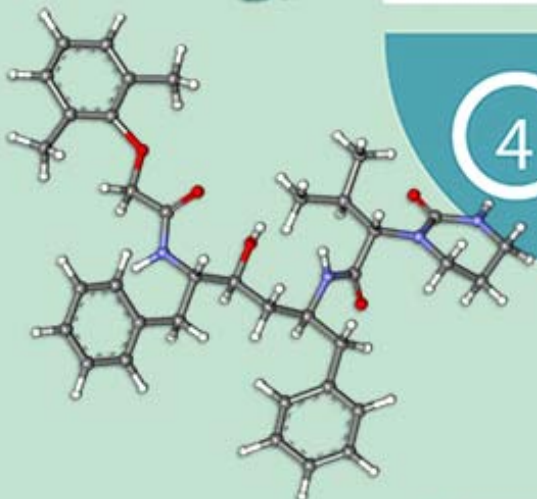
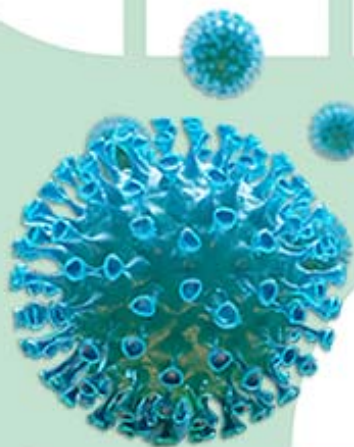
کمیته تحلیل اپیدمیولوژیک

کووید ۱۹

Journal Watch

روزنگار کمیته تحلیل اپیدمیولوژیک کووید ۱۹

corona.behdasht.gov.ir

مطالب این شماره:

کنترل عفونت در «مراکز رادیولوژی دهان، فک و صورت» در شرایط اپیدمی کووید ۱۹

دکتر امیرهاشم شهیدی

کنترل عفونت در «مراکز رادیولوژی دهان، فک و صورت» در شرایط اپیدمی کووید ۱۹

دکتر امیرهاشم شهیدی، دستیار تخصصی دندانپزشکی، دندانپزشک پژوهشگر، د ع پ شهید بهشتی

مواد ضدعفونی تمیز شده و تمام سطوح مذکور، توسط پوشش‌های یک‌بار مصرف پوشیده شوند؛ از جمله چین‌رست، دستگیره‌ها، ایررادها و وسایل ساپورت‌کننده سر بیمار

۲. استفاده از فشار منفی با فیلتر کارایی بالای HEPA (یا روش‌های سه‌گانه توصیه‌شده جایگزین، مندرج در بخش دوازدهم این دستورالعمل) در اتاقک تهیه رادیوگرافی.

۳. تمام وسایل قبل و بعد از تهیه رادیوگرافی (۲ مرتبه به ازای هر بیمار) ضدعفونی می‌شوند، زیرا امکان دارد بین دو بیمار، ویروس از طریق آئروسول‌های احتمالی موجود هوا بر روی سطوح نشسته باشد، آئروسول‌ها بین ۳ الی ۸ ساعت، می‌توانند در هوا معلق بمانند.

۴. در صورت اجبار بر تهیه رادیوگرافی «داخل دهانی»، موارد ذیل باید به طور ویژه مد نظر قرار گیرند:

- از تجهیزات حفاظت شخصی (PPE) استفاده شود.
- از متعلقات قابل اتوکلاو مانند نگه‌دارها، استفاده شود.
- استفاده از دهان‌شویه قبل از آغاز کار برای بیمار، به ویژه دهان‌شویه‌های اکسیدکننده از قبیل هیدروژن پراکساید یک درصد، پروویدان ۲ درصد و ستایل پایدینیوم کلرید (CPC) یک‌دهم درصد، در اولویت است. ضمناً استفاده از کلرگزویدین طبق برخی تحقیقات تأثیر چندانی بر کروناویروس، ندارد.
- بعد از تابیدن پرتو به فیلم و قبل از در آوردن دستکش، باید سطح فیلم تمیز شود؛ سپس فیلم در یک لیوان یک‌بار مصرف قرار داده و به محل ظهور و ثبوت، انتقال داده شود.
- اگر فیلم، روکش محافظ دارد؛ دقت شود در هنگام خارج کردن آن، پوشش فیلم آلوده نشود.

◀ در راستای کاهش احتمال انتقال ویروس بین بیماران (Probable Cross-Contamination) یا انتقال آن به پرسنل بهداشتی - درمانی، تمام مراکز ارائه‌دهنده «خدمات پاراکلینیکال دندانپزشکی»، موظف به رعایت دقیق دستورالعمل‌های ابلاغ شده از سوی وزارت بهداشت، در رابطه با کنترل عفونت در شرایط اپیدمی کووید-۱۹ هستند. این مراکز شامل موارد ذیل می‌شود،

الف. مراکز رادیولوژی دهان، فک و صورت

ب. مراکز فوتوگرافی دندانپزشکی

ج. لابراتوارهای پروتزهای دندانی و اپالینس‌های دندانپزشکی

در این گفتار، به بخش اول (مراکز رادیولوژی دهان، فک و صورت) می‌پردازیم؛

مراکز رادیولوژی دهان، فک و صورت

در این مراکز، علاوه بر رعایت دقیق دستورالعمل‌های ابلاغ شده توسط وزارت بهداشت، در کنترل عفونت در شرایط اپیدمی کووید-۱۹، موارد ذیل، باید در اولویت قرار داده شوند:

۱. اولویت استفاده از رادیوگرافی‌های «خارج دهانی» (از قبیل پانورامیک، CBCT، لترال سفالومتری و ...)، نسبت به «داخل دهانی» در صورت لزوم استفاده از پوشش‌های سربی برای بیماران، اعم از رادیوگرافی خارج و داخل دهانی، باید جلیقه سربی و محافظ تیروئید قبل و پس از هر بیمار، با محلول‌های ضدعفونی، اسپری و تمیز شود. همچنین استفاده از پوشش یک‌بار مصرف در زیر جلیقه سربی و محافظ تیروئید به منظور عدم تماس مستقیم با پوشش بیمار، الزامی است.
- در هنگام تهیه رادیوگرافی‌های خارج‌دهانی، تمام سطوحی از دستگاه که بیمار با آن تماس دارد، قبل و بعد از هر بیمار توسط

- دست‌کشی که هنگام گرفتن عکس رادیوگرافی استفاده شده است، در تاریک‌خانه قبل از ظهور و ثبوت فیلم باید تعویض شود.
- در صورتی که پوشش خارجی فیلم به خون یا بزاق آلوده شده باشد، باید آن را با دستمال یکبار مصرف آغشته به محلول ضدعفونی کننده تمیز و سپس نسبت به ظهور و ثبوت آن، اقدام کرد.
- سطوح اتاق تاریک را با روکش‌های محافظ یکبار مصرف پوشانده و در صورت آلودگی سطوح زیرین، باید مواد ضد عفونی‌کننده متوسط استفاده شود.
- لوله کولیماتور، سر دستگاه و هم‌چنین صفحه کلید کنترل آن را با پوشش‌های محافظ یکبار مصرف، پوشانده و آن‌ها را باید پس از هر بیمار تعویض کرد. در صورت آلودگی، باید با محلول ضدعفونی کننده مورد تأیید کارخانه سازنده، ضدعفونی شود.
- سنسورهای دیجیتال باید با محلول ضدعفونی‌کننده قوی، استریل شوند.
- بهتر است برای سنسورهای دیجیتال، از پوشش‌های محافظ یکبار مصرف، استفاده شود.
- دستگاه رادیوگرافی (و سطوح تماسی مانند سنسور، کیبورد و ...) و نیز در تاریک‌خانه، در فرایند انجام رادیوگرافی از آغاز تا ظهور و ثبوت فیلم، احتمال ایجاد آلودگی وجود دارد. لذا از ضدعفونی مکرر و ایده‌آل همه سطوح با اسپری کردن مواد ضدعفونی، اطمینان حاصل شود.
- برای ضدعفونی کلیدهای الکتریکی تجهیزات، از اسپری کردن مواد ضدعفونی خودداری کرده و از دستمال آغشته به مواد ضدعفونی (با محلول ضدعفونی‌کننده مورد تأیید کارخانه) استفاده کنید.

جمع‌بندی:

در هنگام الزام تهیه رادیوگرافی «داخل دهانی»، موارد ذیل باید با عنایت ویژه مد نظر قرار بگیرند:

<ul style="list-style-type: none"> • از فیلم نگه دارنده قابل استریل یا یکبار مصرف استفاده کنید. • از پوشش‌های محافظ برای تجهیزات رادیوگرافی مانند دکمه‌های تنظیم دستگاه و سر تیوب استفاده کنید. دقت کنید این پوشش‌ها مانع حرکت جریان هوای خنک‌کننده به سر تیوب نشود. • قبل از نشستن بیمار بر صندلی رادیوگرافی، دستکش، لیوان یکبار مصرف و ... آماده کنید. • بیمار از دهانشویه استفاده نماید. • دست‌ها را شسته و دستکش بپوشید. 	قبل از اکسپوژر
<ul style="list-style-type: none"> • در زمان گرفتن رادیوگرافی و حین انتقال فیلم به تاریک‌خانه از دستکش استفاده کنید. • از وسایل حفاظت شخصی استفاده نمایید. • تا حد امکان از تماس با سطوح محیطی مانند کلید برق، دستگیره و ... خودداری نمایید. • پس از خارج کردن فیلم از دهان بیمار، پاکت آن را با یک گاز یکبار مصرف یا دستمال کاغذی خشک نموده و درون یک لیوان یکبار مصرف قرار دهید. • مراقب باشید سطح بیرونی لیوان آلوده نشود. 	حین اکسپوژر
<ul style="list-style-type: none"> • فیلم نگهدار را در ظرف نگهداری وسایل آلوده قرار دهید. • چنانچه فیلم را با محافظ پوشانده‌اید؛ در زمان خارج کردن فیلم، مراقب باشید فیلم آلوده نگردد. • مراقب آلودگی تجهیزات ظهور و ثبوت باشید. • پوشش‌های محافظ تجهیزات و سطوح را برداشته و سپس دستکش‌تان را درآورید. • کلیه سطوحی که با پوشش‌های محافظ پوشیده نشده‌اند را گندزدایی نمایید. 	بعد از اکسپوژر

References:

1. A rapid advice guideline for the diagnosis and treatment of 2019 novel coronavirus (2019-nCoV) infected pneumonia (standard version), Jinn et al. Military Medical Research, (2020) 7:4. (Available online at: <https://doi.org>)
2. Evaluation of UR-UVGI System for Sterilization Effect on Microorganism Contamination in Negative Pressure Isolation Ward, Sustainability Journal, (2018)
3. Rational use of personal protective equipment for coronavirus disease 2019 (COVID-19), Interim guidance 27 February 2020, World Health Organization
4. Peng X, Xu X, Li Y, Cheng L, Zhou X, Ren B. Transmission routes of 2019-nCoV and controls in dental practice. Int J Oral Sci. 2020;12(1):9.
5. Li ZY, Meng LY. [The prevention and control of a new coronavirus infection in department of stomatology]. Zhonghua Kou Qiang Yi Xue Za Zhi. 2020;55(0):E001.

***